

K A T E C H I S M U S

PRO DĚTI | PRO DOSPĚLÉ | 2011

MODLITBA PÁNĚ

Otče náš, který jsi v nebesích,
posvět' se jméno tvé,
přijď království tvé.
Buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi.
Chléb náš vezdejší, dej nám dnes.
A odpusť nám naše viny,
jako i my odpouštíme našim viníkům.
A neuved' nás v pokušení, ale zbav nás od zlého.
Neboť tvé je království i moc i sláva na věky.
Amen.

APOŠTOLSKÉ VYZNÁNÍ VÍRY

Věřím v Boha, Otce všemohoucího,
Stvořitele nebe i země.

I v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho,
jenž se počal z Ducha svatého,
narodil se z Marie panny,
trpěl pod Pontským Pilátem,
byl ukřižován, umřel a byl pohřben,
sestoupil do pekel,
třetího dne vstal z mrtvých,
vstoupil na nebesa,
sedí na pravici Boha Otce
všemohoucího,
odkud přijde soudit živé i mrtvé.

Věřím v Ducha svatého,
svatou církev obecnou,
svatých obcování,
hříchů odpuštění,
těla z mrtvých vzkříšení a život věčný. Amen.

OBSAH:

BIBLE	6
STARÝ ZÁKON	7
NOVÝ ZÁKON	19
DĚJINY CÍRKVE	24
NA ZAČÁTKU PRONÁSLEDOVÁNÍ	24
CÍRKEV SE BRÁNÍ	25
KONEC PRONÁSLEDOVÁNÍ	25
UPEVNĚVÁNÍ CÍRKVE	26
ROZDĚLENÍ CÍRKVE	27
REFORMACE	28
JEDNOTA BRATRSKÁ	30
SVĚTOVÁ REFORMACE	31
PROTIREFORMACE	31
CÍRKEV NA PRAHU SOUČASNOSTI	33
O MODLITBĚ	34

APOŠTOLSKÉ VYZNÁNÍ VÍRY	36
NAŠE EKUMÉNA	39
ČESKOBRASTRSKÁ CÍRKEV EVANGELICKÁ	42
SVÁTOSTI V ČCE	44
CÍRKEVNÍ ROK	45
REJSTŘÍK DŮLEŽITÝCH POJMŮ	46
POŘÁDEK KNIH V BIBLI	48

ČTENÁŘŮM, DĚTEM I DOSPĚLÝM

Slovo „katechismus“ pochází z řeckého slovesa „KATÉCHEIN“ a znamená něco sdělit, podat zprávu, také vyučovat. Tedy nikoli „biflovat, šprtat nudné poučky“. Jestliže jsem tuto knížku nazval katechismem, v žádném případě ne proto, abych navodil nepříjemný pocit učení, které musíte nadřít, aby byl učitel spokojen a dal „alespoň za čtyři“.

Chci jen sdělit, předat, zkrátka „katéchein“ několik informací o tom, co je to Bible, co je v ní, jak jí rozumět i o tom, co bylo dobrého i špatného v dějinách křesťanství. A hlavně, proč je dobré o tom přemýšlet. A proč je dobré být křesťanem.

Ale to poslední jsem vlastně do katechismu nenapsal. Protože to nejde. Proč je dobré být křesťanem, mohu říci těm, kteří se nad katechismem sejdou. Nebo – lépe – měli by to poznat sami. Katechismus při tom bude jen prostředníkem.

Otázky a odpovědi jsem formuloval tak, aby se snadno pamatovaly; odpověď se často vybaví už při čtení otázky. Modlitba Páně, Apoštolské vyznání, pořádek biblických knih a rejstřík jsou pomoci, když si čtenář potřebuje něco připomenout.

Katechismus ovšem nikoho nenaučí věřit. Víra sama je dar. Tento dar dostane každý, kdo o něj stojí. Ale je potřebí pro to něco udělat. I tento katechismus by v tom měl trochu pomoci.

UČITELŮM, KATECHETŮM, KOLEGŮM

Obsah vychází z Bible a základních křesťanských textů. Předlohou kapitoly „Dějiny církve“ jsou „Dějiny křesťanské církve“ Štěpána Šoltésze, 3. vydání, Praha 1971 a další standardní práce.

Celek se za léta osvědčil jak pro individuální četbu dospělých, připravujících se ke křtu, především však jako osnov několikaletého cyklu rozhovorů se staršími dětmi a konfirmandy.

Katechismus vydávám v malých nákladech. Každé další vydání je trochu upravené a o něco stručnější. Zkušenost ukazuje, že třeba pružně reagovat na proměňující se otázky i potřeby čtenářů.

Snažil jsem se být stručný. Uvedená fakta slouží, kromě vlastní informace, především jako odrazové můstky a inspirace pro vyprávění příběhů, vlastních zkušeností, zážitků, svědectví. Právě tato návazná vyprávění i rozhovory se dětským i dospělým posluchačům vybaví při opakování nejživěji. Tak katechismus plní svou roli prostředníka vyznání víry i pozvání k ní.

Pavel Klinecký

BIBLE

„VÍRA JE ZE ZVĚSTOVÁNÍ A ZVĚSTOVÁNÍ JE Z POVĚŘENÍ KRISTOVA“ (Ř 10,17)

1. Které 3 věci dělají společně křesťané od počátku církve?

Zpívají, modlí se, čtou Bibli.

2. O co jde v křesťanství?

V křesťanství jde o život – v důvěře pravému Pánu světa – ve víře.

3. Jak vzniká tato důvěra?

Vzniká ze „zvěstování“ – ze svědectví těch, kteří to prožili.

4. Proč vznikla Bible?

Bible vznikla z potřeby sdělit životní zkušenosti této důvěry. Aby svědectví zůstalo věrné a pravdivé, aby se nic důležitého neztratilo.

5. Jak vznikla Bible?

Nejprve vyprávění od úst k ústům, bez psaní (ústní tradice), pak zápis. Nejprve malé celky (modlitby, písně, vyprávění). Přibývají, pak je vybráno to podstatné. To tvoří Bibli.

6. Proč nepokračujeme dál v psaní Bible? Také jsme přece svědkové víry!

To podstatné již v Bibli je. Není třeba nic přidávat.

7. Co máme s Bibli dělat?

Máme ji číst, snažit se porozumět a žít podle ní.

8. Kde se biblické vyprávění odehrává?

Především na východním pobřeží Středoziemního moře, (od moře na východ k poušti, jih – Beer-Šeba, sever – Dan). Nesprávně se této zemi říká „Palestina“ (od Pelištejců – Filistínských).

9. Co je a co není Bible?

Bible je svědectví o důvěře v pravého Pána světa, svědectví těch, kteří to prožili dříve. Není to dějepis, přírodopis ani „občanská nauka“.

10. Je bible slovo Boží?

Ne automaticky. Slovem Božím se může stát, když budeme číst s otevřeností a Bible nás osloví a promění.

11. Jak a podle čeho se Bible dělí?

Dělí se na Starý a Nový zákon (SZ a NZ). Podle doby vzniku: před Kristem a po něm. Základní odlišností je tedy Ježíš Kristus (v SZ ještě není, v NZ již ano).

STARÝ ZÁKON

STVOŘENÍ JE DOBRÉ (Gn 1,³¹)

12. Jakou řečí je psán Starý zákon?

Hebrejsky (zvláštní písmo, čte se zprava doleva, listy v knize se obracejí „nazpátek“).

13. Které knihy jsou v SZ na začátku?

Pět knih Mojžíšových, hebr. Tóra = zákon. „Zákon“ znamená jen „soubor nařízení a předpisů“, nýbrž základ, na němž stojí svět a náš život.

14. Napsal Tóru Mojžíš?

Mojžíš Mojžíšovy knihy nepsal, ale je v nich hlavní postavou. Tóra vznikala postupně. (Viz otázka 5.)

15. Jak se jmenuje 1. kniha Mojžíšova, co to znamená?

Genesis = počátek.

16. Jaké dva druhy příběhů obsahuje kniha Genesis?

Nejprve modelové příběhy, pak vyprávění o praotcích.

17. O čem vyprávějí modelové příběhy?

Modelové příběhy nevyprávějí o tom, co se stalo kdysi, ale ukazují jako na modelech důležité věci o světě a o člověku. Ty byly, jsou a budou.

18. Jaké modelové příběhy jsou v Gn a co znamenají?

- ✓ Stvoření světa: Pán světa není nikdo jiný než Hospodin.
- ✓ Adam a Eva: největší chyba (hřích) člověka je, že chce být pánem světa – bohem.
- ✓ Kain a Ábel: člověku hrozí závist, pak nenávist, to je druhá největší chyba.
- ✓ Potopa: život je dar Boží lásky, člověk si jej nezasloužil.

✓ Stavba věže: když se člověk povyšuje nad Hospodina, nerozumí si ani s druhým člověkem.

„Já jsem Bůh Abrahamův, Izákův a Jákobův“ (Ex 3,6)

19. Příběhy praotců – čím jsou důležité?

Vyprávějí, jak se důvěra v pravého Pána světa projevuje v životě praotců: Abrahama, Izáka, Jákoba, Josefa.

20. A kdo vlastně je ten pravý Pán světa?

Právě ten, kterému věřili Abraham, Izák a ostatní v Bibli. Bible neříká, kdo a jak je Bůh, ale jak vypadá život, opřený o důvěru v něho.

21. Jsou příběhy praotců historické?

Kdy a jak se příběhy staly, nelze nijak doložit a ověřit. Pravdivé a silné jsou svým významem, poselstvím, nikoli kronikářskou přesností.

22. Kdy se příběhy praotců odehrávají?

Nelze říci nic přesnějšího, než že jsou zasazeny do 2. tisíciletí př. Kr.

23. Jak se projevovala důvěra pravému Pánu světa u Abrahama?

Abraham je poslušný. S důvěrou Hospodinu jde do země, kterou nezná, neví kam a proč, ale důvěřuje Pánu světa.

24. Znáš rodinu Abrahamovu?

Manželka je Sára (a ještě Cetura). Synové Izák a Izmael.

25. Jaký byl Izák?

Izák byl trpělivý. (Studně.)

26. Izákova rodina?

Manželka Rebeka, synové Ezau a Jákob.

27. Jak se projevuje víra Jákobova?

Jákob je statečný. Musí s leccím zápasit – hlavně sám se sebou. A právě díky víře vítězí.

28. Rodina Jákobova?

Manželky Lea a Ráchel, 12 synů (Rúben, Šimeón, Lévi, Juda, Gád, Ašer, Isachar, Zabulón, Dan, Neftalí, Josef, Benjamin), dcera Dína.

29. Jak vypadá důvěra pravému Pánu světa u Josefa?

Josef je moudrý. Proto může pomáhat i druhým odpouštět.

30. Rodina Josefova?

Synové Efrajim a Manases.

31. Proč jsou důležitá jména Jákobových a Josefových synů?

Izraelská země i lid byly rozděleny na 12 oblastí, kmenů. Ty se jmenují stejně jako synové Jákobovi (kromě Léviho a Josefa) a Josefovi.

32. Čím končí kniha Genesis?

Všichni jsou v Egyptě, Jákob i Josef umírají.

„... JÁ JSEM TĚ VYVEDL Z EGYPTSKÉ ZEMĚ, Z DOMU OTROCTVÍ“ (Ex 20,2)

33. Jak se jmenuje 2. kniha Mojžíšova a co to znamená?

Exodus, znamená to „vyjití“.

34. O čem kniha Ex vypráví?

O tom, jak Izrael odešel z Egypta, kde žil jako otrok, do země svobody.

35. Co je to otrok, otroctví?

Otroctví je život, kdy pánem života je někdo jiný než pravý Pán života. Může to být člověk i cokoli jiného.

36. Bylo vyjití z otroctví jednoduché?

Nebylo. Bránil se faraó (nepravý pán světa), bránil se i Izrael sám. Všichni se báli, že o něco přijdou.

37. Kdo lid z otroctví vyvedl?

Mojžíš, vedený pravým Pánem světa.

38. Proč je příběh o vyjití z otroctví v Bibli?

Aby bylo vidět: 1) jak zlé je otroctví, 2) jak z otroctví ven.

39. Jak z otroctví ven?

Je třeba: 1) vědět, co je svoboda, kdo ji dává a 2) mít někoho, kdo vede. (Viz otázka 37).

40. Čím začal odchod z Egypta, z otroctví?

Večeří – jedením beránka a nekvašených chlebů. Vyprávění tak dává základ „svátku nekvašených chlebů“ (pesach, pascha) na památku vyjití z otroctví, jež Židé slaví dodnes.

41. Kudy vedla cesta z otroctví a proč?

Cesta vedla pouští, aby bylo zřetelné, že cesta do svobody není pohodlná procházka.

42. Co Izraeli po cestě scházelo? Dostali to? Jak?

- ✓ Jídlo – dostávali je každý den znovu (Ex 16),
- ✓ Pití – dostali vodu (Ex 17),

- ✓ průvodce, který vede (viz otázka 37),
- ✓ vědět, co je dobré a zlé pro život (Dekalog),
- ✓ místo, kde by se mohli společně soustředit na to podstatné v životě (stan setkávání).

43. Jak dlouho chodil Izrael po poušti?

40 let. Tolik, kolik bylo potřebí, aby se naučil trpělivosti a důvěře.

CO JE DOBRÉ PRO ŽIVOT – DEKALOG (EX 20)

44. Jak se Izrael na poušti dovídá, co je dobré a co zlé?

Mají 10 základních pravidel – deset slov o pravé svobodě (z řec. „Dekalog“ – deset slov).

45. Dekalogu se říká „desatero Božích přikázání“. Proč je lepší označení „Dekalog“?

Slovo „přikázání“ vyvolává představu příkazu. Dekalog ale nepřikazuje, nýbrž oznamuje, co platí, když člověk přijme Hospodina jako svého Pána.

46. Kdo Dekalog Izraeli dal?

Mojžíš odešel na horu Sinaj a zpět přináší kamenné desky s vytesaným Dekalogem.

Dekalog ale člověk přijímá jako dar přímo od Hospodina, Pána světa, protože o tom, co je dobré a co zlé, nemůže rozhodovat člověk jen podle své vůle.

47. V Dekalogu je slovo „Hospodin“. Kdo to je?

Slovo pochází ze staré češtiny a znamená „Pán“. (srv. hospodář, také hospoda!)

48. V Dekalogu je také slovo „Bůh“. Kdo to je?

K čemu a ke komu má člověk nejvyšší důvěru a úctu, o koho, o co se v životě opírá, nazývá člověk „bůh“. Bohů je mnoho, kolik jich člověk vymyslel, vyrobil, svěřil jim důvěru. Ale jen jeden je pravý, ten, jehož nikdo nevymyslel ani nevyrobil. Toho nepíšeme bůh, ale Bůh. Toho Bible nazývá také Hospodin, Pán světa.

49. Kde Desatero v Bibli najdeme?

Ex 20,1–17. Také pak v 5. knize Mojžíšově, (Dt 5,6–21).

50. Jak se dá Dekalog rozdělit?

Na 3 části:

- 1) základní připomenutí, proč je to vše dobré (Ex 20,1–2)
- 2) vztah mezi člověkem a Bohem (1. až 4. přikázání)

3) vztah mezi člověkem a člověkem (5. -10. přikázání)

51. Jak zní zkráceně první čtyři přikázání?

Já jsem Hospodin, který tě vyvedl z Egypta, z domu otroctví.

- 1) Nebudeš mít jiného boha mimo mne.
- 2) Neuděláš si modlu.
- 3) Nezneužiješ jména Hospodin.
- 4) Pamatuj na den odpočinku.

52. Co dává 1. přikázání?

Záruku: život v důvěře pravému Pánu světa je život svobodný, dobře vybavený proti nesvobodě, závislostem, totalitám.

53. Co dává 2. přikázání?

Hospodin není lidský výtvar, není stvoření. Nic z toho, co vyrobil nebo vymyslel člověk, ani nic jiného na světě není pánem světa – bohem. Jen ten jediný, neviditelný, neuchopitelný.

54. Co dává 3. přikázání?

Důvěra v Pána světa není čarování (magie) ani pověřčivost (vymyšlení si o Bohu).

55. Co dává 4. přikázání?

Sedmý den v týdnu je zvláštní. Je to den radosti ze života a přemýšlení o tom, co je v životě důležité. Je dobré mít oddělený čas k děkování, prosbám, písničkám, čtení Bible, modlitbě. Proto máme bohoslužby.

56. Jak zní zkráceně 5. - 10. přikázání?

- 5) Cti svého otce i svou matku.
- 6) Nezabiješ.
- 7) Nesesmilníš.
(Nebudeš nevěrný.)
- 8) Nebudeš krást.
- 9) Nebudeš krivě svědčit.
- 10) Nebudeš dychtit po ničem, co ti nepatří.

57. Co dává 5. přikázání?

I když ani rodiče nejsou pravými Pány světa, patří jim naše důvěra, láska a úcta.

58. Co dává 6. přikázání?

Život má být chráněn, život můj i všech okolo. I život ostatní (přírody) nemá člověk ničit.

59. Co dává 7. přikázání?

K životu víry patří i věrnost – zachování lásky tomu, komu jsem ji slíbil.

60. Co dává 8. přikázání?

Všechno, co máme, jsme dostali. K životu víry patří i ochrana toho, co patří někomu jinému.

61. Co dává 9. přikázání?

K životu víry patří i mluvit pravdu o druhém člověku.

62. Co dává 10. přikázání?

Nemusíme nejen krást (8. přikázání), ale ani závidět. Každý může mít dost na tom, co dostal.

„BOHA NIKDY NIKDO NEVIDĚL, ALE JESTLIŽE SE MILUJEME NAVZÁJEM, BŮH V NÁS ZŮSTÁVÁ.“ (1J 4,12)

63. Co ještě potřebuje Hospodinův lid ke svému životu?

Lid se potřebuje scházet ke společnému děkování i prosbám, zpívání, modlitbám. (Viz otázka 0.)

64. Kde se scházel lid na poušti?

Scházel se ve stanu. Stavět kostel nebo modlitebnu na cestě nešlo.

65. Z čeho byl stan setkávání postaven?

Z toho nejlepšího, co lid měl. Protože ve stanu prožívali nejdůležitější chvíle svého světa. Stavěli ze vzácného dřeva, zlata, kůže, hedvábí.

66. Z jakých částí se stan skládal?

Ze tří: 1. předsín, 2. svatyně, 3. „velesvatyně“ (svatyně svatyně, supersvatyně).

67. Jak se jednotlivé prostory stanu lišily?

Do předsíně chodil lid. Tam poslouchal, modlil se, zpíval.

Do svatyně směli jen kněží. Tam stál oltář, hořel svícen, vonělo kadidlo.

Do velesvatyně směl jen nejvyšší kněz jednou za rok. Tam byly v truhle desky zákona. Na truhle pak víko s postavami andělů. Nejvyšší kněz tam vzýval Hospodina.

68. Bydlel ve svatyni svatých Pán Bůh?

Nebydlel a lid to věděl. Proto tam nebyla žádná socha nebo obraz Boha (2. přikázání). Svatyně svatých byla symbol: Pravý Pán světa není „někde“, daleko. Je s námi, uprostřed nás, ale nelze jej vidět ani ho k něčemu nutit.

69. Jak se jmenuje 3. kniha Mojžíšova? Co obsahuje?

Leviticus - Levitská, obsahuje předpisy a zákony pro levity - zaměstnance pozdějšího chrámu i pro ostatní lid.

70. Jak se jmenuje 4. kniha Mojžíšova? Co obsahuje?

Numeri - součty. Na začátku je sčítání lidu po jednotlivých kmenech (jména Jákobových synů viz otázka 28). V knize jsou i další předpisy a zákony, také pokračování vyprávění o cestě pouští.

71. Jak se jmenuje 5. kniha Mojžíšova? Co obsahuje?

Deuteronomium - druhý zákon. V knize je zopakován Dekalog (Dt 5) a další zákony.

72. Čeho se zákony a předpisy v Tóře týkají?

Celého života, protože i víra v Hospodina se týká celého života: bohoslužeb, vztahu k druhým lidem, k majetku, rodinných záležitostí, zdraví aj.

73. Dodržujeme tyto zákony i my dnes?

Dodržujeme (máme dodržovat) základní směr a smysl. Ale dnes žijeme jinak, proto i dodržování jednotlivých pravidel vypadá jinak.

74. Čím končí Tóra?

Lid stojí na hranicích zaslíbené země. Dostává požehnání od Mojžíše, ten umírá.

75. Která kniha je ve Starém zákoně po Tóře? Proč se tak jmenuje?

Kniha Jozue. Jozue vede lid po Mojžíšovi a je v této knize hlavní postavou.

76. Jaký úkol má lid nyní? Na co má dbát, co je ohrožovalo?

Lid má úkol vstoupit do země, usadit se v ní, vydržet v důvěře pravému Pánu života proti tlaku pohanství. Toto nebezpečí bylo a dodnes je veliké.

77. Co je to pohanství?

Pohanství je důvěra v jiného pána světa než toho pravého.

78. Jak pochopit krutosti ve Starém zákoně?

- ✓ Faktické dějiny byly často mnohem pokojnější, Bible není dějepis. Dramatické vyprávění ukazuje, že víra je také boj, především se sebou samým.
- ✓ Příběhy je třeba porovnávat s tehdejšími poměry, ne s dnešními. Izrael patří ve srovnání se svým okolím k těm mírným a spravedlivým.
- ✓ Starý zákon nevypráví pouze o pravé cestě Izraele, nýbrž i o jeho chybách a vinách.

81. O čem vypráví kniha Rút? Jaká byla Rút?

Vypráví o cizince (Moabitěnce), která neopustila svou příbuznou v dobrém i ve zlém. Přijala i důvěru v Hospodina. Byla věrná.

82. Co jsou sváteční svitky? Kolik jich je a které knihy tam patří?

Jsou to knihy, které židé čtou při svých svátcích. Je jich pět: Pís, Rt, Kaz, Pl, Est.

83. Jmenuj 6 knih, které jsou v SZ po Rút!

2 Samuelovy, 2 Královské, 2 Paralipomenon.

79. Co je obsahem knihy Soudců?

Příběhy izraelského lidu v Palestině před obdobím králů. Tehdy v Izraeli rozhodovali, vedli i soudili soudci - mužové a ženy. Byli podřízeni Zákonu – Tóře, tak opět pravému Pánu světa.

80. Znáš některé biblické soudce?

Např. Debora, Barák, Gedeon, Samson, Samuel.

„BOHA JE TŘEBA POSLOUCHAT, NE LIDI.“ (Sk 5,29)

84. O čem vyprávějí knihy Samuelovy, Královské, Paralipomenon?

O Izraeli v dobách, kdy v něm vládli králové.

85. Čím končí kniha Soudců?

Poslední soudce Samuel je starý. Jeho synové jsou špatní, v zemi vládne zmatek a zlo. Lid chce, aby v zemi vládl král jako v jiných zemích.

86. Jak na to odpověděl Samuel?

Bránil se, ale nakonec lidu vyhověl. Tím končí v Izraeli doba soudců a začala doba královská. (1S 8)

87. Proč se Samuel bránil povolat v Izraeli krále?

Věděl, že každý král chce být více či méně pánem života svého i druhých. A to je otroctví a pohanství. (Viz otázka 35 a 77.)

88. Jen první tři králové vládli celému, nerozdělenému Izraeli. Kteří? Kdy to bylo?

Saul, David, Šalomoun, vládli kolem r. 1000 př. Kr.

89. Vyhnuhli se první tři králové pokušení být pány světa?

Nevyhnuhli. Všichni poznali hřích pohanství (viz otázka 77).

90. Jaký král byl Saul?

Nejprve silný, poslušný a moudrý. Později i on svévolný a nenávislný (kořist z bojů, kopí, hozené po Davidovi). (Viz otázka 18.)

91. Jaký král byl David?

Nejprve silný, poslušný a moudrý. Později i on spoléhá víc na své touhy a chutě než na pravého Pána života (Batšeba).

92. Jaký král byl Šalomoun?

Nejprve silný, poslušný a moudrý. Později i on podléhá i pohanství (ženy a jejich bůžci – v chrámu!).

93. Co Šalomoun vystavěl?

Chrám Hospodinův. Ale i ten se stal spíše obrazem slávy a pádu člověka, než slávy a velikosti Hospodinovy. Tím byl stan setkávání. (Viz otázky 0 - 68.)

94. Který z prvních tří izraelských králů byl nejlepší?

Všichni poznali hřích. (Viz otázky 89 - 91.) Ale David jako jediný přiznal svou vinu a přijal odpuštění. Proto se stal vzorem dobrého krále pro všechny časy.

95. Co se v Izraeli stalo po vládě prvních 3 králů?

Lid se nemohl dohodnout sám se sebou a se svými králi. (Viz otázka 18.) Nastalo rozdělení země.

96. Jak se země rozdělila?

Na dvě poloviny: severní (Izrael, hlavní město Samaří) a jižní (Judsko, hlavní město Jeruzalém).

97. Kdo vládl v rozděleném Izraeli?

Každá polovina měla své krále. Ti se střídali po delší či kratší době.

98. Jací byli králové rozděleného Izraele?

Různí, lepší i horší. Bible svědčí většinou o těch špatných.

99. Co bylo v rozděleném Izraeli špatné?

- ✓ vztah člověka k Hospodinu (uctívání bůžků, vlastních výtvorů a výmyslů, srv. 1. - 4. přikázání),
- ✓ vztah člověka k člověku (nespravedlivost, křivé soudy, krutosti, nestarání se o potřebné – vdovy, sirotky, srv. 5. - 10. přikázání).

100. Kteří byli dobří králové?

Ti, kteří se snažili o nápravu (např. Ezechiáš, Joziáš).

101. Jak a kdy skončil špatný život rozděleného království?

Obě poloviny byly posléze okupovány a podmaněny. Severní polovinu (Izrael) r. 722 před Kr. obsadila Asýrie, jižní polovinu r. 587 před Kr. Babylón (Mezopotámie).

102. Jak se jmenoval babylónský král, který zajal jižní Izrael?

Nebúkadnésar (Nabuchodonozor).

107. Jak dlouho zajetí trvalo?

Přes 50 let.

103. Jak zajetí probíhalo?

Zpustošení izraelské země, vyvražďování, násilné přestěhování. Tam život v ghettech.

104. Jak byla v zajetí ohrožena důvěra lidu v Hospodina?

Izrael žil v Babylóně jako ostrůvky víry v Hospodina uprostřed moře pohanství (uctívání kosmických těles, zvířat jako bohů). To je velké pokušení.

105. Jsou i jiní, kteří podobně důvěřují pravému Pánu světa uprostřed pohanství?

Jsme to my, dnešní křesťané.

106. Jak se Izrael bránil pohanství?

Zapisoval vše důležité o víře, co si pamatoval, aby se to nezapomnělo. Vznikala nová vyprávění. Upevnil řady svátků, kultu.

„**ÚDĚL IZRAELE, SVÉHO LIDU, ZMĚNÍM“ (AM 9,14)**

108. Jak končí zajetí?

Celá babylónská říše (i s Izraelem) se dostává do panství Peršanů. Jejich králem je Kýros.

109. Kde se v Bibli hovoří o zajetí?

Především v knihách prorockých (Viz otázky č. 126 - 130).

110. Co se s Izraelem stalo poté, kdy Babylonu začali vládnout Peršané?

Lid se smí vrátit domů. Vrací se ale jen někteří – ti nejvěrnější.

111. Jak se Židům daří po návratu z babylonského zajetí?

Žádná sláva: země je zpustošená, žijí tu cizí lidé. Židům se rozplývá sen o životě v zaslíbené zemi. Hospodin nedává ráj na zemi, nýbrž důvěru, sílu a naději.

112. Je Izrael po babylonském zajetí ještě lid Boží?

Je, ale jeho víra slábně. S Božím lidem na poušti se již srovnávat nemůže.

113. Jak se víra projevuje po návratu ze zajetí?

Židé dostavují zbořený chrám, vznikají některé knihy SZ. Objevují se vůdcové, kteří usilují o pravý život v důvěře v pravého Pána (Ezdráš, Nehemiáš).

114. Ve kterých knihách se píše o návratu ze zajetí?

V knihách Ezdráš, Nehemiáš a u některých proroků (Ageus – Ag).

115. Co se s Izraelem děje v době mezi stavbou 2. chrámu a přelomem letopočtu?

Malý národ Židů se dostává pod vládu různých velmocí (Alexandr Veliký, Seleukovci, Řím). Židé jsou tísněni politicky i vyznavačsky. Mnozí se vystěhovávají do okolí, vzniká tzv. diaspora, rozptýlené židovstvo.

116. Snažil se tehdy někdo o obnovu víry?

Ano, kupř. Juda Makabejský (spíše politicky), farizeové (spíše nábožensky).

117. Co všichni očekávají?

Příchod nového krále, který obnoví svobodu a důvěru Hospodinu.

118. O čem vypráví kniha Ester?

Knih Ester (sváteční svitek – viz otázka 82). Vypráví o statečně Židovce Ester, která zachránila židovský národ. Nacházíme tam ovšem i motiv pomsty, s nímž souhlasit nemůžeme.

119. Co je obsahem knihy Job?

Klade otázku, proč je na světě zlo a jak se s ním vyrovnat.

120. V knize Job vystupuje „Sátán“. Kdo nebo co je to?

Jménem Sátán je v Bibli nazýváno zlo, zlý. To, co člověka trápí a svazuje, ač někdy vypadá hezky. Kde nevládne pravý Pán světa, má zlo – sátán – otevřené dveře.

HOSPODIN JE MŮJ PASTÝŘ (Ž 23,¹)

121. Co jsou žalmy? Kolik jich obsahuje kniha Žalmů?
Žalmy jsou básně – písně – modlitby, je jich 150.

122. O čem jsou žalmy? A k čemu jsou?

O všem. Jsou žalmy radostné, nadějně, děkovné, plačící, prosebné, ptající se. Ukazují, jak se v různých situacích modlit a co očekávat.

123. Kdo psal žalmy? Hodně žalmů začíná „žalm Davidův“...

Znamená to: modlitba pro „davidovskou situaci“, pro toho, kdo věří, raduje se, pláče, vyznává svůj hřích jako David. (Otázka 91 a 94.)

124. Co najdeme v knihách Přísloví a Kazatel?

Různé moudré myšlenky, přísloví a úvahy o životě víry. Je to sváteční svitek. (Viz otázka 82.)

125. O čem je Píseň písní?

Popisuje vztah ženicha a nevěsty. V básnických obrazech můžeme vidět lásku Pána života (ženicha) k církvi – jeho lidem (nevěsta). Je to sváteční svitek. (Viz otázka 82.)

126. Které knihy tvoří závěr SZ? Kolik jich je?

Šestnáct knih prorockých (+ Pláč Jeremiášův, sváteční svitek, viz otázka 82).

127. Kdo je a kdo není v Bibli prorok?

Není to věstec, předpovídající budoucnost. Prorok „předpovídá přítomnost“, vidí přítomnost pravdivýma, jakoby Božíma očima. Ví, co z přítomnosti má cenu pro budoucnost a co ne.

128. Kdy proroci prorokovali?

Před babylónským zajetím, v něm a po něm.

129. Které 3 myšlenky obsahují hlavně proroctví?

1) Zajetí je důsledkem špatného života. (Viz otázka 101.)

- 2) Zajetí skončí, nebude trvat věčně, Hospodin zachraňuje.
- 3) Přejde Mesiáš, který obnoví důvěru v pravého Pána světa. (Nový král, pomazaný, hebr. „Mašiah“ – Mesiáš, řec. „Christos“ - Kristus).

130. Znáš pořadí starozákonních proroků?

- ✓ 4 „velcí“: Izajáš, Jeremiáš, Pláč Jeremjášův, Ezechiel, Daniel
- ✓ 12 „malých“: Ozeáš, Joel, Ámos, Abdijáš, Jonáš, Micheáš, Nahum, Abakuk, Sofonjáš, Ageus, Zacharjáš, Malachiáš.

NOVÝ ZÁKON

„POČÁTEK EVANGELIA JEŽÍŠE KRISTA“ (MK 1,1)

131. Jak se jmenuje 2. část Bible? Proč?

Jmenuje se Nový zákon. Starý zákon je tím doplněn o nové zprávy.

132. Čím se liší Starý a Nový Zákon?

Hlavní odlišností je Ježíš Kristus. (Viz otázka 11.) Tak je i vyjádřena doba vzniku (před Kristem, po Kristu).

133. Oč jde v Novém Zákoně?

O život ve víře v pravého Pána světa, jak ho lidé poznali v Ježíši Kristu. (Viz otázka 2).

134. Kdo psal Nový Zákon?

Lidé, kteří: se setkali s Ježíšem či vyprávěním o něm, uvěřili, že to vše je pravdivé a dobré a chtěli se o to rozdělit s druhými.

135. Kdy vznikl Nový Zákon?

Ve 2. polovině 1. stol. po Kristu.

136. Jaké druhy knih obsahuje NZ, kolik celkem?

Čtyři evangelia, Skutky apoštolů, epištoly (21) a Zjevení. Celkem 27 knih.

137. Co je to evangelium?

EU = řec. dobrý, ANGELION = řec. poselství. ANGELOS = anděl = posel. EUANGELION = dobré poselství, zpráva, která má budoucnost.

138. Kolik je v NZ evangelií?

Jedno, ve čtyřech podáních (Matouš, Marek, Lukáš, Jan).

139. Proč není v NZ jen jedno podání evangelia?

Každý evangelista psal v jiné době, jiným lidem, jiným způsobem.

140. O čem vypráví evangelium?

O životě Ježíše Krista, tedy o jeho:

- 1) narození,
- 2) činech,
- 3) učení,
- 4) ukřižování
- 5) vzkříšení.

141. O čem svědčí Ježíšovo narození?

Narození v Betlémě říká:

- 1) Ježíš byl úplný člověk jako jiní.

- 2) Ježíš Kristus (Mesiáš – viz otázka 129.3) byl jiný, než lidé čekali.

142. O čem z Ježíšových činů mluví evangelium?

O Boží lásce k lidem: uzdravování, probuzení mrtvých (3x), povolání k následování. Také kupř. utišení bouře.

143. O čem z Ježíšova učení mluví evangelium?

O tom, co si lidé pamatovali. Kázání, podobenství, napomenutí, povzbuzení apod.

144. Jaké kázání je v evangeliu?

V Matoušově evangeliu je např. „Kázání na hoře“ (Mt 5–7). Obsahuje také modlitbu Páně – Otčenáš.

145. Co je to podobenství?

Podobenství je příklad z běžného života. Lidé podobenství snadněji porozumí. Podobně modelové příběhy. (Viz otázka 17.)

146. Jaká znáš podobenství Ježíšova?

O marnotratném synu (L 15, 11–32), o milosrdném Samaritanu (L 10, 25–37), o domu na skále a na písku (Mt 7, 24–27), o pokladu a perle (Mt 13, 44–46), o rozdílné půdě (o rozséváči) (Mk 4, 2–20; Mt 13,3–23) a mnoho dalších.

147. O čem z Ježíšova ukřižování mluví evangelia?

Ježíš dosvědčil Boží lásku k člověku do poslední chvíle – doslova až za hrob (hrob Josefa z Arimatie – Mt 27,57nn aj.).

149. Která kniha následuje v NZ po evangeliích? O čem vypráví?

Kniha Skutků apoštolských, vypráví o vzniku a životě první církve.

150. Čemu říkáme první církev? Jak vznikla?

První, tedy nejstarší církev vznikla tak, že apoštolové vyprávěli ostatním, co prožili s Ježíšem, co učil, dělal, jak zemřel a byl vzkříšen. Kdo tomu uvěřil, stal se křesťanem, byl pokřtěn a vyprávěl to dál.

151. Kde vznikl první křesťanský sbor na světě?

V Jeruzalémě, městě, kde byl Ježíš ukřižován.

152. Proč učedníci vyprávěli o Ježíšovi?

Protože se chtěli rozdělit o to, co sami poznali jako dobré a měli z toho radost. (Viz otázka 134.) Byl to úkol od samotného Ježíše: jít, učit, křtít, získávat učedníky (Mt 28,19–20).

148. Znamenal kříž konec Ježíše?

Ne. Ježíš Kristus byl vzkříšen. Ti, kdo mu uvěřili, poznali, že nezemřel navždy.

„Ti, KTEŘÍ PŘIJALI PETROVO SLOVO, BYLI POKŘTĚNI“ Sk 2,⁴¹

153. Kteří učedníci to dělali?

Všichni, hlavně Petr a Pavel.

154. Kdo byl původně Petr, kdo Pavel?

- ✓ Petr – rybář, později jeden ze Dvanácti.
- ✓ Pavel – zbožný farizej, původně nepřítel křesťanů, uvěřil až po vzkříšení Krista (Sk 9).

155. Co dělali křesťané společně v 1. církvi?

- ✓ Zpívali, modlili se, četli Bibli (viz otázka 0),
- ✓ slavili Večeři Páně,
- ✓ starali se o potřebné.

156. Měla církev nepřátele? Proč?

Mnoho. Mnozí nepochopili a nepřijali evangelium, mysleli si, že je nějak ohrožuje.

157. Jaký druh spisu najdeme v NZ nejčastěji?

Jsou to dopisy - epištoly.

158. Kdo psal epištoly?

Učedníci – apoštolové (viz otázka 134 a 152). Především Pavel, také Petr, Jakub, Jan, Juda.

159. Komu jsou epištoly podle názvu určeny?

Některé jsou adresovány sborům, jiné jednotlivcům, dvě jsou okružní dopisy.

160. Které epištoly jsou psány sborům?

Římanům, Korintským (2), Efezským, Filipickým, Koloským, Tesalonickým (2).

161. Jak tam vznikly sbory?

Pavel celý svůj křesťanský život cestoval. Jeho práce se dát rozdělit do 4 misijních cest. Některé sbory založil sám, jiné jeho spolupracovníci.

162. Kdo se v těchto sborech stával křesťanem?

Nejprve židé, pak i z ostatních národů. Chudí i bohatí, prostí i vzdělaní, zdraví i nemocní, otroci i jejich pánové.

163. Kdo je to pohan?

Ten, kdo se ve svém životě spoléhá na jiného pána života než pravého. (Viz otázka 77.)

164. O čem jsou epištoly?

O všem, co souvisí se životem v důvěře v pravého Pána světa. (Viz otázka 2.)

165. Komu byly psány epištoly jednotlivcům?

2 Timoteovi, po jedné Titovi a Filemonovi.

166. Co je obsahem epištoly Filemonovi?

Pavel prosí křesťana Filemona, aby netrestal svého sluhu, který utekl, na útěku se setkal s Pavlem, stal se křesťanem a nyní se vrací zpět.

167. Komu jsou určeny epištoly Jk, Pt, J, Ju?

Jsou určené všem křesťanům.

168. Jsou apoštolové jmenovaní v názvu epištol vždy jejich pisatelé?

U některých to víme jistě, u některých nikoli.

169. Znamená to, že si Nový zákon jména autorů vymyslel?

Nikoli. Jméno epištoly může vyjadřovat, kdo byl vzorem, učitelem toho kdo epištolu psal.

„A VIDĚL JAN NOVÉ NEBE A NOVOU ZEMI“ (Zj 21,¹)

170. Jak se jmenuje poslední kniha v NZ?

Zjevení Janovo.

171. O čem vypráví Zj?

Jan má vidění o konci světa. Jak to bude vypadat, až přijdou poslední dny světa. Hlavním smyslem knihy však je ukázat, co v životě má dobrou a co špatnou budoucnost.

172. Je tedy Zjevení Janovo předpovědí budoucnosti?

Nikoli, je to varování před špatnou přítomností, která by měla špatné důsledky. Zjevení ukazuje, jak končí to dobré či špatné, co člověk dělá. Není to věštba ani „jízdni řád konce světa“.

173. Víme tedy něco o konci světa?

Jen jedno: v důvěře v pravého Pána světa není ani konec života či světa konec zlý, nýbrž konec zla.

174. Co bude po smrti?

Víme jen jedno: že pravý Pán světa i našeho života je jediným pánem v životě i potom. Na tom smrt nic nezmění.

175. Máme se tedy něčeho bát?

Jenom jednoho: aby se pánem našeho života nestal někdo jiný a něco jiného než ten pravý. Je-li jím on, ničeho se bát nemusíme.

DĚJINY CÍRKVE

NA ZAČÁTKU PRONÁSLEDOVÁNÍ

176. Co je to církev?

Církev je společenství lidí spojených jednou životní orientací – důvěrou v Hospodina, jak jej poznali v Ježíši Kristu.

177. Kdy a čím začínají dějiny církve?

Řečeno postavou: Ježíšem Kristem. Řečeno církevním svátkem: o letnicích, svatodušních svátcích. Řečeno letopočtem: v prvních desetiletích 1. stol po Kr.

178. Co tvořilo dějinné „pozadí“ církve?

Izrael, starozákonní lid víry. Ten byl první, starozákonní „církví“, i když se tak nejmenoval.

179. Z jakých motivů vznikaly křesťanské sbory?

Lidé, kteří slyšeli vyprávět o nové životní orientaci (o biblické víře), se chtěli dovědět víc, chtěli být spolu a chtěli se o tuto zkušenost rozdělit s druhými. (Viz otázka 4 a 134.)

180. Kde vznikl první křesťanský sbor?

V Jeruzalémě.

181. Kde vznikaly další sbory? Jak to víme?

Kolem Středozemního moře, na území římské říše. Čteme to v Novém zákoně, ve Skutcích a epištolách.

182. Jak žili lidé v prvních sborech?

Hodně společně. Modlili se, četli a vykládali různé části Bible, zpívali. (Viz otázka 155.)

183. Měly sbory faráře nebo jiné pracovníky?

Faráře neměly. Měly ovšem rozdělenou práci (kázání, vyučování, příprava Večeře Páně, péče o chudé, nemocné atd.) a k jednotlivým pracím oddělené (ordinované) pracovníky. Správce sboru se nazýval řecky EPISKOPOS, česky biskup neboli dohlížitel.

184. Jak se na církev dívalo okolí?

Často nedůvěřivě, s podezřením. Církev byla nová a nezvyklá.

185. Kdo církev pronásledoval, jak?

Tehdejší politická i duchovní „vrchnost“. Nejprve představitelé judaismu, pak římská státní moc. Posměchem, pomluvami, posléze zákazem, vězněním, popravami.

CÍRKEV SE BRÁNÍ

187. Proti čemu se církev v prvních stoletích bránila?

- 1) proti pronásledování,
- 2) proti pomluvám,
- 3) proti heresím (bludům – od „bloudit“ – jít nesprávnou cestou).

188. Proč a jaké vznikaly pomluvy?

Shromáždění církve nebyla veřejná. Lidé mimo církev se domnívali, že křesťané provozují pohanské praktiky i zvrhlosti (oběti dětí, čarování, pitky ap.).

189. Proč a jaké vznikaly herese?

Do křesťanského evangelia se míchaly jiné prvky z jiných kultur a náboženství. Různí lidé chápali různě, své chápání

186. Jak dlouho trvalo pronásledování církve?

První tři století.

pak vydávali za pravé. Např.: „Existují dva světy, duchovní a tělesný. Tělesný je zlý, démonský, duchovní dobrý a božský.“ (Učení gnostiků = gnóze.) Nebo: „Bůh Starého zákona a Bůh křesťanů jsou dva naprosto odlišní bohové“ (učení Markionovo).

190. Jak se církev bránila? Máme o tom nějaké zprávy?

Čistotou vlastního života, novým promýšlením toho, co do evangelia patří a co ne. Píše se o tom v dochované první křesťanské literatuře (tzv. apoštolští otcové).

191. Mohla se církev bránit ještě jinak, třeba zbraní?

Nemohla. Bojovat zbraní církvi nepatří. (Ef 6,11–17)

KONEC PRONÁSLEDOVÁNÍ

192. Kdy a čím skončilo období pronásledování církve?

R. 313 ediktem milánským.

193. Jak se jmenoval panovník, který ukončil pronásledování církve? Proč je jeho jméno důležité?

Konstantin. Od té doby říkáme církvi, která žije v přátelské shodě se státní mocí, „církve konstantinská“.

194. Co pro církev znamenal konec pronásledování?

- ✓ úlevu, skončilo trápení, skrývání a pomluvy,
- ✓ nebezpečí, církev se začala spoléhat na panovníka víc než na Hospodina. (Viz otázka 87.)

UPEVNĚNÍ CÍRKVE

196. Co bylo typické pro život církve po r. 313?

Typické bylo upevnování pozic církve, zabydlování se ve světě.

197. Je dobré, když se církev ve světě upevní a zabydlí?

Je dobré, když církev může svobodně žít a plnit svůj úkol. Je špatné, když církev má bohatství a moc.

198. Které tři prvky byly při zabydlování se církve ve světě typické?

Bylo to papežství, mnišství a obřadnictví.

195. Jak církev po konci pronásledování nesla a jak měla nést evangelium ostatním?

Měla je nést vlastním životním příkladem a slovem. V součinnosti s politickou mocí se však často dopouštěla násilného „pokřesťanštění“. To však je přímým opakem zvěstování.

199. Co je to papežství?

Každý sbor měl svého představeného – biskupa. Římský biskup ale nejen řídil svůj sbor, nýbrž začal rozhodovat v celé církvi. Byl nazýván otcem (lat. papa – otec).

200. Je papež zástupce Boží na zemi?

Papež je hlava katolické církve. Svou zvláštní moc a právo dostal lidským rozhodnutím. Papež je člověk jako ostatní, včetně chyb i slabostí. Biblické důkazy, které katolická církev podává jako důkazy božího původu papeže (Mt 16,18 – 19 a J 21,15 – 19) se papežství netýkají. (Čti Šoltész, Dějiny křesť. církve, s. 41n).

201. Je vznik papežství chybou?

Je dobré, když církev drží jednotné vyznání víry a je-li vedena. Chybné je učení o neomylnosti papeže, o jeho zvláštní moci, chyba je, když papež nejen řídí, ale vládne.

202. Jaké národnosti je a jak se jmenuje současný papež?

Němec Josef Ratzinger – Benedikt XVI.

203. Co je to mnišství?

Mnišství je způsob života, kdy člověk místo běžného života zvolí život ve zvláštním společenství (někdy uzavřeném na zvláštním místě – v klášteře) podle zvláštních pravidel – řádu. Řády pamatují na pravidelné modlitby, vzdělávání, službu a většinou ukládají celibát (život bez manželství).

204. Existuje jenom jeden mnišský řád? Znáš nějaké?

Ne, je jich mnoho druhů. Liší se důrazem na jednotlivé prvky. Františkáni, dominikáni, benediktini, cisterciáci, johaniaté, voršilky, karmelitánky apod.

ROZDĚLENÍ CÍRKVE

208. Kdy došlo k prvnímu rozdělení křesťanské církve?

Bylo to v 11. století, přesně r. 1054.

205. Které prvky mnišského života jsou dobré, které naopak sporné?

Cenná je služba druhým (kupř. v nemocnici), také prostota života bez majetku, vzdělávání. Špatné je, jestliže životní praxe neodpovídá přijatým zásadám. Může zde být i „pokoušení skleníkové kytičky“.

206. Co je to obřadnictví?

Obřadnictví (sakramentalismus) je vydávání některých skutečností za posvátné, za jakoby pocházející z jiného světa. Je jim prokazována úcta jako božským.

207. Co všechno bylo sakramentalizováno?

Stavby, věci (relikvie, knihy), osoby, výroky, úkony, bohoslužebné prvky. Skoro všechno lze zbožštit.

209. Jak k rozdělení církve došlo?

Sbory a církve na Východě (Egypt, Palestina, Sýrie, Asie) byly vždy kulturně i dějinně jiné než sbory na Západě (Ev-

ropa). Vše vyvrcholilo sporem mezi představiteli východní a západní části církve.

210. Jak se obě části církve jmenují? Žijí dodnes?

Západní církvi se říká katolická (obecná), východní se jmenuje pravoslavná (ortodoxní). Hlavou katolické církve je papež (viz otázka 199 - 201), hlavou církve ortodoxní je patriarcha.

211. Jsou podstatné rozdíly ve vyznání a učení těchto církví?

Podstatné věci jsou shodné: vyznání jednoho Pána světa, Bible jako pravidlo víry. Odlišnosti jsou ve vnějších projevech, v rádech církve, v podobě bohoslužeb.

REFORMACE

214. Co je to reformace?

Reformace = „znovuformování“, obnova, náprava.

215. Kdy se objevily první pokusy o reformaci?

Od začátku života církve. Vždy se objevil někdo, kdo více než ostatní viděl chyby a scestí, ukazoval na ně a sám se o nápravu snažil.

212. Existuje pravoslavná církev u nás?

Ano, i v Praze (kostel sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ulici i jinde), jinak hlavně na Slovensku. Hodně pravoslavných je v Bulharsku, Rumunsku a samozřejmě v Rusku.

213. Je dobré, že došlo k rozdělení církve?

Dělení církve je vždy chybou (hříchem). I když víme o vážných důvodech, vina zůstává. Platí to i o dělení církve v reformaci a po ní.

216. Můžeme jmenovat některé proudy i osobnosti, usilující ještě před reformací o nápravu?

Valdenští, Milíč z Kroměříže, Matěj z Janova, Tomáš Štítný ze Štítného, ale třeba i František z Assisi.

217. Kdy nastala reformace v plné síle?

Ve světě v 16. století, v Čechách o sto let dříve – v 15. století.

218. Kdo byl hlavní postavou české reformace?

Kazatel, učitel a rektor Karlovy univerzity Mistr Jan Hus.

219. Můžeš vyjmenovat základní etapy Husova života pomocí jmen měst a míst, pro Husa významných?

- ✓ Husinec – narozen 1371,
- ✓ Betlémská kaple v Praze – kazatel, profesor, později rektor pražské univerzity,
- ✓ Kozí Hrádek – vyhnanství, práce na spisech,
- ✓ Kostnice - Konstanz u Bodamského jezera – sněm církve, pokus o obhajobu, Hus podveden, upálen 6. července 1415.

220. Jaké byly základní prvky Husova učení?

Jako v celé reformaci šlo o dvojí návrat:

- ✓ k Písmu, k jeho závaznosti,
- ✓ k příkladu první církve. (Viz otázka 150.)

221. Jaký byl program této reformace? Jak se dá jednoduše shrnout?

Do tzv. Čtyř pražských artikulů:

- ✓ svobodné kázání a vykládání Bible,
- ✓ vysluhování VP „pod obojí způsobou“, tedy chleba i vína všem účastníkům,

- ✓ kněží nemají mít podíl na světské moci,
- ✓ hřích má být potrestán, ať jej spáchá kdokoli.

222. Husité i válčili. Proč?

Proti reformaci bylo použito vojska. „Křižáky“ poslal do Čech římský král Zikmund. I čeští katolíci bojovali proti husitství zbraněmi.

223. Kteří byli nejznámější husitští vojevůdci, které bitvy?

Vojevůdci: Jan Žižka z Trocnova, Prokop Holý, bitvy: u Sudoměře, u Domažlic, na Vítkově, u Žatce aj.

224. Která dvě města byla hlavním střediskem reformace?

Tábor – středisko radikálů, Praha – středisko mírnějších.

225. Co se stalo mezi oběma městy?

Došlo ke sporu, živenému zvenčí. Spor vyústil 30. 5. 1434 v bratrovražednou bitvu u Lipan. Táboři a Prokop Holý byli poraženi a s nimi i značný kus reformace.

226. Jak vypadala církev v Čechách v husitských dobách?

Katolická církev byla ve velké menšině. Převážnou většinu tvořila reformační církev podobojí (utrakvistická). Její hlavou byl univerzitní mistr Jan Rokycana.

227. Existovala u nás v 15. století ještě jiná církev nežli církev podobojí a menšinová katolická církev?

Byla to Jednota bratrská (JB).

228. Kdy a kde Jednota bratrská (JB) vznikla?

V polovině 15. století (1457) v Kunvaldu u Žamberka. JB vznikala ovšem postupně.

229. Kdo stál u zrodu JB?

Petr Chelčický byl jejím učitelem, položil základy jejího učení, Bratr Řehoř JB založil.

230. Co bylo základem učení JB?

Základem učení i života JB byl „dvojitý návrat“. (Viz otázka 220.)

231. Co udělala JB pro to, aby mohla společně naplnit život křesťanů od počátku? (Viz otázka 0.)

✓ Vytvořili Kralickou bibli, kompletní český překlad z původních jazyků (tištěna v Kralicích).

✓ Napsali řadu písní (autoři B. Jan Augusta, B. Lukáš aj.), přebásnili všechny žalmy do písňových textů (B. Jiří Strejč).

232. Jak to s JB dopadlo?

Za protireformace byla pronásledována. Bratři se museli skrývat, prchat do vyhnanství, byli popravováni, zbavováni majetku, šikanováni. Ale nikdy nebyli úplně umlčeni.

233. Jak se jmenoval poslední biskup JB, autor mnoha knih i písní?

Jan Amos Komenský.

234. Jaký vztah ke staré JB má naše církev?

Naše církev se cítí být historickou pokračovatelkou JB. Svědčí o tom i jméno ČCE (českobratrská). Na JB vidíme, že více než jiní pochopila, co znamená život v důvěře v pravého Pána světa.

235. Kdy začala světová reformace?

O sto let později než v českých zemích – v 16. stol. (Viz otázka 1 - 217.)

236. Které dvě země, dvě postavy, dvě města jsou důležité pro reformaci? Proč?

- ✓ Německo – Martin Luther – Augsburg. V Augsburgu na říšském sněmu bylo přijato 1530 „augsburské“ vyznání víry.
- ✓ Švýcarsko – Jan Kalvín – Ženeva. V Ženevě se Kalvín pokusil celému městu vtisknout reformační ráz.

237. Jak se nazývají církve, které vznikly z jedné a druhé větve světové reformace?

Církvím vzešlým z německé reformace se říká luterské nebo augsburské, církvím vyrostlé z reformace švýcarské se říká helvetské (podle Helvetia – Švýcarsko), kalvínské nebo reformované.

238. Co bylo základem učení obou světových reformátorů?

Podobně jako u M. J. Husa: „dvojitý návrat“: k Písmu a ke vzoru první církve. (Viz otázka 220.)

239. Čím se oba reformátoři lišili?

Oběma šlo o dvojí:

- ✓ o radost z Božího odpuštění,
- ✓ o poslušnost Hospodinu.

Zatímco Luther zdůrazňoval radost z Božího odpuštění (a z ní vycházející poslušnost), Kalvín kladl větší důraz na poslušný život (při přijetí Božího odpuštění).

240. Našli bychom na reformátorech stíny?

Jistě. Luther kupř. nepodpořil chudé v boji proti pánům a nepostavil se proti jejich popravám. Kalvín tvrdě trestal neposlušné (upálení M. Serveta).

241. Jakou reakci vzbudila reformace na straně římské církve i panovníků?

Odpor a protiútok, protireformaci.

242. Čím protireformace začala? Kdy?

Upevněním řádů a učení římské církve na tridentském koncilu v 16. stol.

243. Jaké hlavní nástroje měla protireformace k dispozici?

Především tehdejší jezuitský řád a inkviziční soudy.

244. Kdo založil jezuitský řád, o co usiloval?

Ignác z Loyoly (Španělsko) chtěl vytvořit přísný mnišský řád, který by bojoval proti nepřátelům církve. Někteří nepřátelé byli ovšem jenom domnělí (Jednota bratrská).

245. Dělalí jezuité také něco opravdu křesťanského? Co dnes?

Pečovali o chudé, vzdělávali se, pracovali misijně. Dnes patří k velmi vzdělaným a ekumenicky dost (viz otázka 263-**Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.**) otevřeným řádům.

246. Co byla inkvizice, jak pracovala?

Byly to zvláštní soudy, určené k vyhledávání a trestání těch, kteří římskou církev neposlouchali. Inkvizice používala i násilí, úskoků, podvodů, falešných obvinění, mučení, porav.

247. Co bylo hlavním cílem protireformace?

Obnovit poslušnost Římu. Sjednotit znovu církve pro jedno učení a jednoho církevního panovníka, třeba násilím a povrchně.

248. V čem spočívala hlavní chyba protireformace?

V násilí, v touze po moci, v úsilí dosáhnout jednoty církve za každou cenu.

249. Které země zasáhla protireformace?

Skoro celou Evropu, jen málo Německo, Švýcarsko.

250. Dá se říci, kdy skončila protireformace?

Nedá. Protireformace postupně slábla, jak vítězily jiné politické síly, někdy i snášenlivost. V 18. a 19. století.

251. Jak se dál vyvíjela luterská církev?

Prodělala období ortodoxie (pravověří), kdy živé reformační myšlení dostalo podobu tuhého učení (dogmatu). Reformační učení tak neztratilo na přesnosti, ale přestalo být srozumitelné a živé.

252. Jaké období vystřídalo poreformační ortodoxii?

Živá reakce na ni - pietismus. Návrat živé, osobní víry, prožívané citově (důraz na prožitek obrácení, na spořádaný mravní život).

253. Vznikla z pietismu nová církev?

Ano, v německém Herrnhutu-Ochranově „Obnovená jednota bratrská“.

254. Jak vypadala církev kalvínská na sklonku středověku?

V Anglii již dříve vznikla anglikánská církev - reformovaná podle učení, katolická podle církevní správy. Panovník státu byl hlavou církve. Proti této chybě bojovali puritáni (z lat. purus = čistý).

CÍRKEV NA PRAHU SOUČASNOSTI

256. Jaké úkoly má církev v nové době?

Jsou to misie a ekumenismus.

257. Co je to misie?

Úsilí ukázat všem lidem, co je víra, oč jde v křesťanství.

258. Kde všude misie probíhá nebo může probíhat?

V cizích zemích, ve vlastní zemi, ve vlastní církvi, všude.

259. Jak se děje misie?

Kázáním (vyprávěním, sdělováním, svědectvím), praktickou službou, kde je potřebí (chudým, bez domova, nemocným,...), životním příkladem.

260. Misie je potřebí i ve vlastní církvi?

V evropských zemích, které byly ve své době celé křesťanské, nastalo později odcizení církvi. Pak mnozí jsou členy

255. K čemu také vedla svoboda církve od centrální správy?

Mimo jiné ke vzniku dalších svobodných církví: baptistů, metodistů, kvekrů (viz otázka č. 213).

církve pouze formálně, aniž by z toho vnitřně doopravdy něco měli.

261. Jak církev organizovala svou misii?

V různých zemích vznikaly různé misijní společnosti, často přes hranice církví. Tyto společnosti vysílaly své pracovníky do různých zemí i do různých oblastí doma (Armáda spásy - pomoc sociálně ohroženým).

262. Proč církev takto působí?

Aby splnila svůj úkol, aby napravila mnohé své chyby a omyly z minulosti.

263. Co je „ekumenismus“?

Je to snaha o to, aby církve měly k sobě vzájemně respekt, úctu a mohly spolupracovat. (Viz otázka 311.)

O MODLITBĚ

264. Co znamená modlit se?

Modlit se znamená přinášet svůj život před pravého Pána světa a Pána našeho.

265. Co všechno mohu v modlitbě před Hospodina přinášet?

Úplně všechno. Radosti i bolesti, touhy i strachy, vděčnost, dík, své prosby i své chyby a viny, svůj hřích. Sebe celého.

266. Co se s modlitbou stane? Bude vyplněna?

Do našeho života vstupuje Hospodin a mění věci i náš pohled na ně. Ne ovšem tak, jak chci já, nýbrž tak, jak chce on. To je lepší nežli naše přání. (Mk 14,36; Mt 6,10; Fp 4,4-7)

267. Jak se modlíme?

Upřímně, pravdivě - to je jediné pravidlo. Jinak: nahlas i potichu, přemýšlením i mlčením, krátce i dlouze, naučenou modlitbu i vlastními slovy, sami i společně s druhými. Děkujeme, prosíme, vyznáváme své viny, ptáme se, tiše očekáváme...

268. Jaké modlitby znáš z paměti?

Evangelík užívá většinou pouze modlitbu Páně. Jsou ale i modlitby dětské (modlitba z Broučků), různé sbírky modliteb, kde se lze nějakou modlitbu naučit.

269. Ke komu se modlíme?

K pravému Pánu světa: Bohu Otci, Ježíši Kristu a Duchu svatému.

270. Můžeme se modlit k Marii, ke svatým, k někomu jinému?

Modlíme se k živému Bohu, nikoli k zemřelým lidem. Navíc: „Proč chodit ke kovaříčkovi, můžeme-li ke kovářovi?“

271. Co je to „Modlitba Páně“?

Je to modlitba, kterou známe z evangelia a víme o ní, že ji učil a modlil se ji Ježíš.

272. Kde modlitbu Páně (MP) v Bibli najdeme?

V Mt 6 (Kázání na hoře), také v Lukášově evangeliu.

273. Co znamená oslovení Otče náš?

- ✓ Otče - vztah mezi Bohem a člověkem lze nejlépe přirovnat ke vztahu otce a dětí,
- ✓ Náš-ne jen „můj“, nýbrž všech, ne jen „jejich“, nýbrž i můj.

274. Co znamená a neznámá to „v nebesích“?

Znamená to, že Hospodin není dosažitelný lidským smyslem, rozumem, vůlí, citům apod. Neříká to nic o prostoru, kde je a kde není.

275. Co znamená „posvěť se jméno tvé“?

Posvětit znamená oddělit, přijmout posvěcené jako „úplně jiné“. Prosba znamená: „ať ti, Otče náš, lidé na celém světě rozumí jako jedinému pravému Pánu světa.“

276. Co je to království Boží? Proč o ně prosíme?

Království Boží je život, v němž panuje pouze Hospodin, bez zápasů a konkurence. Vše dobré na světě je Boží dar, Bůh má vše pod svou mocí. Zatím to poznáváme jen z části (L 17,21, 1K 13,12), o plné poznání království Božího prosíme.

277. Modlíme se „bud' vůle tvá“. Známe Boží vůli? Jak ji poznáváme?

Známe ji jen částečně, ale dostatečně. Známe ji z Bible, Dekalogu, někdy Hospodin promluví živě do určité situace.

278. V prosbě „chléb náš vezdejší“ prosíme o jídlo?

Prosíme o mnoho věcí, potřebných k životu: jídlo a teplo, domov, zdraví, přátele, kulturu, rozumné politiky, smích...

279. Můžeme někdy vynechat to „odpusť nám naše viny“?

Ne, nikdy nejsme bez vin. (Ř 3,10–12)

280. Odpouštíme vždycky těm, kteří nám ublížili?

Ne. Ale měli bychom.

281. Znamená to „odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům“, že nám Pán světa odpouští jenom tolik, kolik my odpouštíme druhým?

Ne, Pán nám odpouští mnohem víc. Nemáme na to nárok, ale jsme za to vděční a jsme připraveni odpustit druhým.

282. Může Pán pokoušet? A zkouší nás?

Pán světa nepokouší ke zlému. Ale v životě nás potkávají různá nebezpečí, také lákadla ke zlému. Na nich si my sami můžeme vyzkoušet, jak pevná je naše důvěra v pravého Pána světa a jak velká je jeho láska k nám.

283. Oč prosíme v prosbě „neuved' nás v pokušení“?

Aby nás nepotkaly věci, které bychom nemohli vydržet, kde by naše důvěra selhala.

284. Od čeho nás má Pán zbavit? Co je zlé?

Zlé je všechno, co člověka odvádí od Pravdy života. Mohou to být věci nepříjemné, ale i příjemné.

285. Co je to „doxologie“? Co to slovo znamená?

Je to konec modlitby Páně, od slov: „...neboť tvé jest království...“ do konce. DOXA znamená řecky sláva, doxologie „oslavné slovo“.

286. Proč se doxologii v modlitbě Páně modlíme, když v Bibli není?

Nejstarší rukopisy evangelia mají doxologii připisanou na okraji. Již první sbory končily tímto oslavným slovem modlitbu Páně.

APOŠTOLSKÉ VYZNÁNÍ VÍRY

287. Co je to vyznání víry v širším smyslu, co v užším?

V širším smyslu každé sdělení, jímž člověk vyjadřuje svou víru. V užším smyslu je to ustálená, pevná formule, již se víra vyjadřuje stejně po staletí a na různých místech.

288. Proč vůbec vyznáváme svou víru?

Chceme se rozdělit o to dobré, co jsme přijali. Je to také náš úkol (Mt 28,19).

289. K čemu jsou pevné formule vyznání víry?

Člověk má sklon si ve víře vymýšlet. Aby se víra nemíchala s pověrami a aby zůstalo zachováno vše důležité, je dobré mít neměnnou formulaci. Abychom je mohli při bohoslužbách společně recitovat.

290. Jaké je nejstarší vyznání víry?

„Ježíš (je) Kristus“ (Mesiáš, Zachránce, viz Mk 8,29).

291. Co je „Apoštolské vyznání víry“ (AVV)?

Formule, která vznikla zhruba ve 4. století ve shodě s učením apoštolů a celé první církve.

292. Je AVV v Bibli? Psali je apoštolové?

V Bibli být nemůže, je mladší. Apoštolové je nepsali, ale AVV je shodné s jejich vyznáním.

293. Jak se AVV dělí?

Dá se rozdělit na tři části podle trojičního učení: o Bohu Otci, Synu a Duchu svatém.

294. Co je to trojiční učení?

Je to vyjádření trojího způsobu, jak se člověk setkává s pravým Pánem světa, jako s:

- 1) Hospodinem,
- 2) Ježíšem Kristem
- 3) Duchem svatým.

Pořád jde ale o jednoho jediného Pána světa.

295. Jak zní první článek AVV?

„Věřím v Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země.“

296. Co je o Bohu v 1. článku AVV řečeno?

- ✓ že není nikdo mocnější (Všemohoucí),
- ✓ že je pravým Pánem světa (Stvořitel nebe i země),
- ✓ že je možné i dobré mít s ním vztah jako s Otcem.

297. O čem je 2. článek AVV?

O Ježíši Kristu.

298. Co se v AVV říká o Ježíši Kristu?

Z toho, co se o něm říká v evangeliu (viz otázky 140 -148), je zde narození, utrpení, kříž a vzkříšení.

299. O čem je třetí článek AVV?

O Duchu svatém.

300. Co o Duchu svatém říká AVV?

Jen to, že v něho věříme. Víc nelze říci. Ale můžeme se se-
tkávat s jeho mocí.

301. Je v AVV ještě něco kromě trojičního vyznání?

(„Věřím...“) svatou církev obecnou, svatých obcování, hříchů
odpuštění, těla z mrtvých vzkříšení a život věčný.“

302. Co je to „svatá obecná církev“?

Je to neviditelné společenství lidí, kteří přes hranice
dob, názvů církví i vlastních názorů důvěřují Pánu Bohu.

303. Víme, kdo všechno patří do této obecné církve?

Nevíme. Možná tam patří někdo, kdo není členem žádné vi-
ditelné církve, možná tam nepatří leckterý člen podle jmé-
na... O nikom nemůžeme soudit. Jenom o jednom člověku –
o sobě samém.

304. A my do obecné církve patříme?

Jestliže upřímně a opravdu chci, aby on, Hospodin, byl
mým Pánem, a prosím-li o to, patřím tam zcela jistě. Někte-
ří toto nazývají „jistota spasení“.

305. Co znamená a co neznamená „svatých obcová- ní“?

Není to součet těch, kteří byli římskokatolickou církví pro-
hlášeni za svaté.

Je to společenství těch, kteří chtějí spolu s druhými viditel-
ně a vědomě tvořit církev podle Bible. Je to viditelný pro-
tějšek neviditelné „svaté církve obecné“.

306. Co vyznáváme při „odpuštění hříchů“?

Vyznáváme-li své chyby, viny, dluhy, chceme-li, aby nad
námi ztratily moc, jsou nám odpuštěny a moc nad námi
nemají.

307. Jak jsme zbaveni svých vin?

Pán Bůh nás má rád a jeho láska k nám nemá hranic. To jsme viděli na ukřižování Ježíše Krista. Jestliže nás takto miluje a je-li mocný, stačí i na naše viny.

308. Co znamená „těla z mrtvých vzkříšení“?

Víra se týká celého života a celé lidské osoby. Naše víra i Boží láska zahrnují i naše tělo (kosti, svaly, krev). Není tu automaticky řeč o posmrtném životě.

309. Co znamená, že věříme „život věčný“?

Je-li jediným Pánem našeho života Hospodin, není jím smrt. Ta přichází, ale nevtěží. Hospodin zůstává Pánem stále (viz otázka 174). Není tu automaticky řeč o posmrtném životě.

310. Proč říkáme na konci AVV „Amen“?

Amen znamená: „ano, tak to je“, „to je to pravé“, „je to pravdivé“, také „ať to vstoupí v život“. Tak potvrzujeme, co jsme řekli.

NAŠE EKUMÉNA

311. Co znamená slovo „ekuména“?

Slovo pochází z řečtiny: OIKÍA = dům, OIKUMENÉ = dům pro celý svět. Stejného původu je slovo „ekonomika“. Ekuména znamená souhrn sborů, církví na určitém místě, jejich vztah, jejich úsilí o spolupráci a porozumění.

312. Kolik je na světě církví? Vyjmenuj všechny!

Církev je jedna – lid Kristův (viz otázky 0, 302 - 303). Církev se ovšem dělí podle doby a místa vzniku i podle různých názorů a důrazů na „denominace“ (skupiny odlišné jménem).

313. Kolik je církví u nás?

V Čechách a na Slovensku dohromady kolem 30 církevních denominací (církví, oddělených jménem a organizací. Přesný počet je pohyblivý, křesťanská společenství vznikají a zanikají. V ČR procházejí dvojnásobně registrace státní správou.

314. Dají se církve nějak rozdělit na skupiny?

Jsou církve katolické, reformační, pravoslavná a dvě ostatní.

315. Které jsou podle názvu „katolické“ církve?

Jsou to církve: římsko-, řecko- a starokatolická.

316. Která je největší katolická církev u nás i na světě?

Církev římskokatolická.

317. Kdy vznikla církev starokatolická, jak „vypadá“?

Oddělila se v 2. polovině 19. století od římskokatolické církve, protože nesouhlasila s některými novějšími prvky katolického učení (o papežské neomylnosti). Biskupy volí, nemají zpověď, kněží nežijí v celibátu. (Viz otázka 203.)

318. Co je to „řeckokatolická“ církev?

To je církev, která svou správou patří pod římského papeže, ale v učení i v liturgických záležitostech je podobná církvi pravoslavné. (Východní církve uvnitř církve západní.)

319. Co můžeš říci o pravoslavné církvi?

Viz otázky 1 - 212.

320. Co je typické pro reformační církve?

Vyjádřeno ve dvou bodech: „dvojitý návrat“:

- k Písmu,
- ke vzoru první církve (viz otázka 220).

ve třech bodech podle M. Luthera (viz otázky 236 - 240):

- ✓ sola fide – pouhou vírou,
- ✓ sola gratia – pouhou milostí,
- ✓ sola scriptura – pouhým Písmem.

321. Jaké základní typy reformačních církví známe?

Podle reformačního „typu“ (viz otázky 236 - 239) známe církve luterské (augsburského vyznání), helvetské (kalvínského, reformovaného vyznání) a církve sjednocené.

322. Jsou u nás církve luterské a reformované?

Na Slovensku a ve Slezsku ano, v Čechách a na Moravě se obě reformační větve spojily v jednu církev.

323. Jak se tato církev jmenuje?

Českobratrská církev evangelická.

324. Jaké jsou u nás jiné církve vycházející z reformace?

Církev bratrská, Bratrská jednota baptistů, Evangelická církev metodistická, Apoštolská církev, Ochranovská Jednota bratrská aj.

325. Jak a kdy vznikly tyto církve?

Vznikly v průběhu minulých 200 let, většinou působením nějakého výrazného kazatele, často ze zahraničí, který kolem sebe shromáždil skupinu lidí, která se stále zvětšovala.

326. Jak se tyto církve od sebe liší?

Hlavní odlišností je právě doba vzniku a jeho okolnosti. Většinou jsou velmi podobné, liší se v detailech v liturgii, zvycích, písních, jež zpívají.

327. Bylo toto rozdělení dobré?

Rozdělení lze vysvětlit a pochopit. Lidé jsou různí, a někdy nejsou schopni určitě věci pochopit stejně (viz kupř. Sk 15). Ale každé dělení církve bylo a je hřích. (Viz otázka 213.) Misie kazatele, který odvádí členy již existujících církví do „své“ nové, dobrá není.

328. Které církve kromě katolických, pravoslavné a reformačních ještě tvoří naši ekuménu?

Církev československá husitská a Církev adventistů sedmého dne.

329. Jak a kdy vznikla CČH?

R. 1920 z nově získané samostatnosti státu vznikla touha po samostatnosti církve, protože katolická církev byla tehdy silně propojena s německou habsburskou monarchií Rakousko-Uherska. Oddělením od katolické církve vznikla „Církev československá“. Po padesáti letech, v r. 1971, připojila do svého názvu „husitská“.

330. Čím je CČH charakteristická?

Zachovává liturgii mše, byť s mnoha reformačními prvky. Vyznáním je podobná evangelickým církvím, liturgií spíše církvím anglikánské a starokatolické.

331. Jak a kdy vznikla Církev adventistů sedmého dne? Čím je typická?

V minulém století, po nesplněném očekávání 2. příchodu Krista, nastává vystřízlivění. Někteří, kteří toto prožili, zakládají CASD. Církev klade důraz na svěcení soboty, doslovný výklad Písma, životosprávu.

332. Jsou ještě jiné skupiny křesťanů u nás?

Existuje celá řada menších skupin, které již nenazýváme církvemi.

333. Proč řadu náboženských skupin nenazýváme církvemi?

✓ některé jsou čistě pracovní a služebné (Armáda spásy),

- ✓ některé drží z křesťanství pouze část, popř. je míchají s jiným náboženstvím, další přetíží některý biblický důraz a jiné opomíjejí,
- ✓ některé drží evangelium celé, ale svévolně se oddělily pod vlivem výrazné osobnosti, nezachovávají snahu po jednotě,
- ✓ některé mají s křesťany společnou Bibli, ale vykládají ji po svém (Svědkové Jehovovi).

334. Kdo jsou svědkové Jehovovi?

Organizace, jejímž cílem získat co nejvíce lidí do svých řad. Jsou velmi dobře organizováni, kladou důraz na informovanost o jednotlivých členech. Nejvyšší ústředí sídlí v Brooklynu (New York, USA), jeho výklad Bible je pro členy závazný.

Zvláštní znaky: časté mluvení o konci světa, zákaz transfuze krve i v případě ohrožení života, biblický fundamentalismus (povrchně doslovný výklad Bible podle instrukcí ústředí). Klady: velická obětavost, důslednost v dodržování pravidel, píle v misii i čtení Bible. Hlavní chyby: nesvoboda myšlení, totalitní vedení, klamání veřejnosti.

ČESKOBRATRSKÁ CÍRKEV EVANGELICKÁ

335. Jak se jmenuje církev, v níž žijeme?

Jmenuje se Českobratrská církev evangelická.

336. Kdy ČCE vznikla a jak?

V r. 1918 sjednocením obou reformačních církví: luterské a helvetské. (Viz otázky 236 a 239.)

337. Proč se jmenuje „českobratrská“?

Ti, kteří do sjednocené církve patřili, byli často potomky staré Jednoty bratrské (viz otázky č. 1 - 234). Ti se však po r. 1781 (tzv. Toleranční patent) mohli hlásit pouze do církve augsburské nebo helvetské. Po spojení těchto církví v r. 1918 se názvem „ČCE“ přihlásili ke společným předkům.

338. Proč se jmenuje „evangelická“?

Církev vychází ve svém životě i učení z Bible, hlavně z evangelia o Ježíši Kristu. Označení vyjadřuje blízkost s ostatními reformačními církvemi (evangelíky).

339. Každá společnost musí mít nějaký řád. Jak se jmenuje církevní zřízení ČCE?

Presbyterně synodní zřízení.

340. Co znamená slovo „presbyterně“?

O důležitých věcech ve sboru rozhodují presbyteři = starší (z řeči.)

341. Jak přišla církev na úřad presbyterů?

První církev měla své presbytery (starší) ve sborech. (Viz Sk 11,30; 1Tm 4,14 aj.)

342. Co znamená slovo „synodní“?

Nejvyšším shromážděním církve je synod, sejítí volených zástupců církve, presbyterů a kazatelů. Toto shromáždění rozhoduje o nejdůležitějších otázkách.

343. Co je hlavním znakem presbyterně synodního zřízení? Znáš jiná církevní zřízení?

Je to všeobecné kněžství: kazatel sboru nestojí výše nežli ostatní členové. Je pouze oddělen ke službě ve sboru. Jiné zřízení je kupř. episkopální, biskupské.

344. Kolik členů má naše církev, kolik sborů?

ČCE má asi 120.000 členů v asi 250 sborech.

345. Je rozdělení na sbory pouze administrativní?

Nikoli, sbory jsou malé „modely“ církve a lidské společnosti vůbec. Učíme se v nich společně žít jako křesťané, lid víry.

346. Kdo ve sboru rozhoduje, kdo o sbor pečuje?

Všichni, každý člen. Ale staršovstvo, volená skupina presbyterů, kteří mají důvěru ostatních jako mužové a ženy moudří, zkušené a věrné, rozhodují především.

347. Kdo stojí v čele sboru?

Farář a kurátor. Kurátor je volený představitel sboru.

348. Co tvoří sbory v jedné oblasti?

Seniorát.

349. Kolik seniorátů tvoří naši církev? Jak se jmenuje náš seniorát?

Církev se dělí na 14 seniorátů. 13 seniorátů je místních, jeden, zvaný „Ochranovský“ sdružuje sbory Jednoty bratrské. Náš sbor je v seniorátu Pražském.

350. Církev je organizována a spravována ve 3 stupních: Jak se jmenují stupně a funkce představitelů na všech stupních (představitel, správní orgán)?

Viz tabulka:

351. Co je to sborové shromáždění (konvent, synod)?

Shromáždění všech členů sboru s hlasovným právem (sbor) nebo volených zástupců (seniorátu, celé církve), které rozhoduje o nejdůležitějších otázkách.

	SPRÁVNÍ ORGÁN	PŘEDSTAVITELÉ	SHROMÁŽDĚNÍ
SBOR	staršovstvo	farář, kurátor	sborové shromáždění
SENIORÁT	seniorátní výbor	senior, seniorátní kurátor	konvent
CÍRKEV	synodní rada	synodní senior, synodní kurátor	synod

SVÁTOSTI V ČCE

352. Co jsou to svátosti?

Jsou to úkony, kterými si v církvi vzájemně připomínáme Boží přítomnost.

353. Proč je nazýváme svátostmi? Jak to slovo vzniklo?

Svatý znamená oddělený (viz otázka 275). Svátosti jsou zvláštní oddělené úkony, znamenají zvláštních věcí, které můžeme vyjádřit pouze znamením. (Viz otázka 360.)

354. Kolik naše církev drží svátostí, které a proč?

Jsou dvě: křest a Večeře Páně. Obě jsou ustanoveny v Novém zákoně, v evangeliích.

355. Mají všechny církve dvě svátosti?

Nikoli, katolická církev jich má kupř. 7. (zповěď, manželství, biřmování, svěcení kněží, pomazání nemocných aj.). Jako svátosti byly označeny později.

356. Co znamená křest?

Je to znamení, že my víme o pravém Pánu světa, důvěřujeme mu a víme, že On ví o nás.

357. Kde je v evangeliu křest ustanoven?

V Mt 28,18b-20.

358. Co znamená Večeře Páně?

Je to znamení, že společně přijímáme odpuštění vin, a tak k sobě patříme jako lid víry – církev.

359. Kde je v evangeliu VP ustanovena?

Kupř.: Mt 26,26–28. Častěji se ale užívá slov ustanovení VP podle 1K 11,23–25.

360. Je-li člověk pokřtěn a účastní-li se VP, má zajištění víru, ochranu nebo jiné přednosti?

Nemá zajištění vůbec nic. Svátosti nejsou magická kouzla nebo ochranné očkování. Je to znamení, viditelný obraz toho, co ve víře prožíváme – jestliže to prožíváme.

361. Jsou různé způsoby provádění svátostí? Jaký způsob užívá naše církev?

Křest se provádí buď trojím vylitím vody nebo ponořením, Večeře Páně chlebem či oplatkou (hostií), s vínem nebo bez vína. Naše církev používá nejjednodušší způsob, podle vzoru první církve.

CÍRKEVNÍ ROK

362. Proč máme církevní svátky a církevní rok?

Abychom v každodenním životě na nic důležitého nezapomněli.

363. Kdy a čím začíná církevní rok?

Začíná adventem, čtyřmi nedělemi před Vánocemi.

364. Které jsou hlavní křesťanské svátky?

Jsou to Vánoce, Velikonoce a svatodušní svátky.

365. Které biblické události se při těchto svátcích připomínají, kde jsou popsány?

- ✓ Vánoce: narození Ježíše (začátek evangelií).
- ✓ Velikonoce: ukřižování a vzkříšení (konec evangelií).
- ✓ Svatodušní svátky: vznik církve (Sk 2).

366. Co předchází Vánocům a Velikonocům?

Přípravné období:

- ✓ před Vánocemi: adventní období (4 týdny)
- ✓ před Velikonocemi: postní období (6 týdnů)

367. Co znamená adventní, co postní období?

Advent znamená příchod Ježíše o Vánocích, postní období vede k půstu a pokání.

368. Co je to půst? Proč se křesťané postí?

Půst je dobrovolné omezení toho, co má člověk rád. Křesťané se postí, aby si připomněli, že dobré věci nezískali vlastní zásluhou, nýbrž že jsou darem, o něž se mají rozdělit s druhými.

369. Co je to pokání? Co k němu patří?

Pokání je dobrovolné a hluboké přemýšlení o vlastních vinách (hříchu) před Boží tváří (viz otázka 0 - 265). Patří k němu lítost i přijetí odpuštění.

REJSTŘÍK DŮLEŽITÝCH POJMŮ

(Čísla odkazují k číslu strany, nikoli otázky.)

- Abraham, 8
advent, 45
Alexandr Veliký, 17
Amen, 38
anglikánská církev, 33
B. Jiří Strejc, 30
B. Jan Augusta, 30
B. Lukáš, 30
Barák, 14
Batšeba, 15
Bible, 5, 6
biskup, 24
Bratrská jednota baptistů,
40
církev, 24
Církev adventistů
sedmého dne, 40
Církev bratrská, 40
Československá církev
husitská, 40
Čtyři pražské artikuly, 29
David, 15
Debora, 14
Dekalog, 10, 13
desky zákona, 12
Deuteronomium, 13
diaspora, 17
doxologie, 36
Efrajim a Manases, 8
ekuména, 39
epištola, 22
Evangelická církev
metodistická, 40
evangelium, 20
farář, 43
farizeové, 17
František z Assisi, 28
fundamentalismus, 41
Gedeon, 14
Genesis, 7
herese, 25
Hospodin, 10, 34
hřích, 45
husité, 29
chrám, 17
Chrám, 15
Ignác z Loyoly, 32
inkvizice, 32
Izák, 8
Izmael, 8
Jákob., 8
Jednota bratrská, 30, 40
Jeruzalém, 15, 21, 24
jezuitský řád, 32
Ježíš Kristus, 19
Josef, 8
Jozue, 13
Juda Makabejský, 17
Judsko, 15
kadidlo, 12
katechismus, 5
kázání, 20
Kázání na hoře, 20, 34
Kazatel, 18
Komenský, 30
Konstantin, 26
Kostnice, 29
Království Boží, 35
Kristus, 19, 21, 36
krutosti ve SZ, 14
křest, 44
kříž, 21
Kurátor, 43
kýros, 16
Leviticus, 13
Markion, 25
Martin Luther, 39
Matěj z Janova, 28
Mesiáš, 19, 36
Milíč z Kroměříže, 28
misie, 33
Mistr Jan Hus, 29
mnišství, 26
modelové příběhy, 7
Mojžíš, 9
Nabuchodonozor
(Nabukadnésar), 16
Numeri, 13
obřadnictví, 26
odpuštění, 37, 45
ortodoxie, 32
otroctví, 9
otrok, otroctví, 9
Palestina, 6
papežství, 26
patriarcha, 28
Pavel, 21
Peršané, 17
Petr, 21
pietismus, 32
Píseň písní, 18
podobenství, 20
podobojí (utrakvisté), 29
pohan, 22

pohanství, 13
pokušení, 35
pomazaný, 19
pomluvy, 25
postní období, 45
pravoslavná církev, 28
presbyterně synodní, 42
Prokop Holý, 29
proroctví, 18
prorok, 18
protireformace, 31, 32
puritáni, 33
Rebeka, 8

reformace, 28, 31
Řehoř, 30
Řím, 17
sakramentalismus, 27
Samaří, 15
Samson, 14
Samuel, 14
Sára, 8
Sátán, 18
Saul, 15
Seleukovci, 17
senior, 43
seniorát, 43

seniorátní výbor, 43
slovo Boží, 6
smrt, 23
soudcové, 14
stan setkávání, 12
staršovstvo, 43
sváteční svitky, 14
svatodušní svátky, 45
svátosti, 44
svědkové Jehovovi, 41
svícen, 12
synodní rada, 43
synodní senior, 43

Šalomoun, 15
Tóra, 7
trojiční učení, 36
uzdravování, 20
Valdenští, 28
Vánoce, 45
Večeře Páně, 44
velesvatyně, 12
Velikonoce, 45
zajetí, 16
žalm, 18
život věčný, 38

POŘÁDEK KNIH V BIBLI

STARÝ ZÁKON

Genesis - 1. Mojž.	Gn
Exodus - 2. Mojž.	Ex
Leviticus - 3. Mojž.	Lv
Numeri - 4. Mojž.	Nu
Deuteronomium	Dt
Jozue	Joz
Soudců	Sd
Rút	Rt
1. Samuelova	1S
2. Samuelova	2S
1. Královská	1Kr
2. Královská	2Kr
1. Paralipomenon	1Pa
2. Paralipomenon	2Pa
Ezdráš	Ezd
Nehemjáš	Neh
Ester	Est
Job	Jb
Žalm	Ž
Příslaví	Př
Kazatel	Kaz
Píseň písní	Pís

Izajáš	Iz
Jeremjáš	Jr
Pláč Jeremjášův	Pl
Ezechiel	Ez
Daniel	Da
Ozeáš	Oz
Joel	Jl
Ámos	Am
Abdijáš	Abd
Jonáš	Jon
Micheáš	Mi
Nahum	Na
Abakuk	Abk
Sofonjáš	Sf
Ageus	Ag
Zacharjáš	Za
Malachiáš	Mal

NOVÝ ZÁKON

Matoušovo evangelium	Mt
Markovo evangelium	Mk
Lukášovo evangelium	L
Janovo evangelium	J

Skutky apoštolů	Sk
Římanům	Ř
1. Korintským	1K
2. Korintským	2K
Galatským	Ga
Efezským	Ef
Filipenským	Fp
Koloským	Ko
1. Tesalonickým	1Te
2. Tesalonickým	2Te
1. Timoteovi	1Tm
2. Timoteovi	2Tm
Titovi	Tt
Filemonovi	Fm
Židům	Žd
Jakubův	Jk
1. Petrův	1Pt
2. Petrův	2Pt
1. Janův	1J
2. Janův	2J
3. Janův	3J
Judy	Ju
Zjevení Janovo	Zj

Katechismus pro děti i dospělé

© Napsal Pavel Klinecký

© Obrázek na titulní stránce nakreslila Karolína Němcová
Pro potřeby Farního sboru Českobratrské církve evangelické
v Praze 10-Strašnicích

vydal autor.

5. vydání

Praha 2010